

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՐՈՒՄԻ ԳԵՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲՅՈՒՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (կանխիկ վճարելի)

Տարեկան բաժնորդագին 30 ֆրանկ
Վեցամսեայ 15 ֆրանկ
Եռամսեայ 7 1/2 ֆր. = Հատը 60 սն.

ԼԸ ՏԱՐԻ

ԹԻՒ 28

1923 ՓԵՏՐՎԱՐ 7 ԴՆ.

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը եթէ հարկ համարի, համապատասխան է կամ մասնաժամի կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր է վերադարձունել չհրատարակուած ձեռագիրները:
Շանուարու 1 միջակ գիրը 2 օրէնքով կարժէ. 1 գիրագիրը 4 օրէնքով:

Les annonces en français et en arménien sont reçues au bureau de la Rédaction: Place Alexandre-Labadié, 17

Հիմնադիր
ՄԿՐՏԻՉ ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆ

Խմբագիր
ԵՂԻՇԷ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԲՈՎԱՆ ԴԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վարդանանք. — Հայ որբերը Գործուի մէջ. — Խաբրիկները Ատրպատականէն. — Հայ կեանքը Բերքնում. — Հայ կեանքը Վիեննայում. — Հայերը Եմովկայի մէջ. — Հայերու համար. — Նոր Զուգայի Հայ յոգ վիճակը. — Մահուան շոգենալը. — Լոգանի խորհրդածողութիւնը. — Տեղական. — Ներգաղթը ՌէպիՄիացեայ Նահանգներ. — Մահադոյժ. — Զանազան յուրեր. — Բանասիրական (Հայ Ժողովրդի բարքերից). — Յանուարու 1 միջակ գիրը 2 օրէնքով կարժէ. 1 գիրագիրը 4 օրէնքով:

ՎՐԻՊԱԿ

Արմէնիայի վերջին 27րդ. համարի ամսագիրը գրադարական Թիւրքիայում բաժնուած մը եղած է Փետրվար 24, փոխանակ թուով 31:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՔ

Վաղը, փետրվար 8, վարդանանք է:

Հեռու հայ աւանդութիւններէն, հեռու հայ ազգի բարախուն սրտէն, մենք օտարութեան այս անապատին մէջ, որ արտասահման կը կոչենք, տակաւ կուծանանք ու կը մեղկա. նանք, տակաւ կը թօթափենք մեր վրայէն մեր ազգային բոլոր հմայք. ներք. բոլոր նշանակներն ու պիտակ. ներք. Մեր ամենանուիրական յիշատակներն անգամ թաղած ենք մոռա. ցութեան ծոցը, Հայրամանքներէն ու յարաճուն հարուածներէն չլմորուն՝ դարձած ենք աւելի քան եսապաշտ, մոլի նիւթին, հաճոյքին ու պեր. ճանքին, Հայրենիք, ազգ, յիշատակ, սրբութիւն՝ բոլորը մէկանց մեր մէկ վայրկեանի հաճոյքն իսկ չեն արժեր:

Վաղը արդեօք քանի՞ հոգի մտո. վին պիտի սուրան գէպի 5րդ դարը որ մեր ազգի վերածնութեան մէկ խորհրդանիշը կերտեց սրբազան վարդանի մը, Գնթուհիներու, Խոր խոռունիներու, Հմայեակներու ու հազարեակ մը նման գիւցազներու աննման ինքնազոհումովը:

ՈՐքան եղբերական է մեր ազգի այս ճակատագրական դժնէ օրերուն մէջ վերջի մեր ազգային վաղեմի

փառքերը, վերանալ անոնց ներշնչ. շունով. Եղբրական է, բայց և քաղցր ու վսեմ:

Քանի որ մենք ինքնաբոյս չենք, ուրեմն պէտք է ունենանք գիտակ. ցութիւնը և անոր պարտադրած յարգանքը այն արմատին որ ծնունդ տուաւ մեզի:

Ազգերն ալ անհատներու պէս ծնունդ են դարաւոր գիպուածներու, դէմքերու ու ջանքերու հարմարութիւն:

Եւ միթէ՞ մեր ամբողջ պատմութեան մէջ կրնանք գտնել աւելի ակնաբախ, աւելի նկարագրող, աւելի առինքնող դրուագ մը քան վարդա. նանց աստուածային խոյանքը՝ կը բռնէր պիտակին ներքեւ ազգային ինքնապաշտպանութեան սրբազան դրօշը պանծացնող:

Տասնհինգ դարեր են անցեր Աւարայրի դաշտին ու Տղմուտի ա. փերուն վրայ հոյակերտուած խղճի ու մտքի ազատութեան գաղափարին զմայլելի ցուցադրումէն ի վեր: Բայց հայ ազգը, միշտ ազատութեան ու վսեմին սիրահար, միշտ դէպի բար. ձունքներ սաւառնելու հետամուտ, միշտ կենդանի ու կորովի, անհամար տարիներէ ի վեր սրտի զեղանքով մը կը տօնէ փառքը իր անմահ նա. խաչայրերուն որոնք մեզ աւանդեցին իրենց հայ անունը, իրենց հայ հաւատքն ու հայ հանճարը:

Վարդանանց պատերազմը մարտական հմայքներու փառաբանում մը չէ բնաւ, այլ հայ ազգի ինքնա. գիտակցութեան առաջին տօնը. նա յաղթանակն էր բռնութեան ամե. նախորդ քմայքին ընդդէմ. նա պան. ծացումն էր ազնիւ ըմբռնումներու, գաղափարի անկապտելիութեան:

Եւ իբր այդ նա չպիտի հիննայ բնաւ: Ազատութիւնը յաւերժական պարգևն է տիեզերական իմաստին: Ով որ կը կաշկանդէ զայն, նա կը հայհոյէ բնութեան. և ով որ կանար. գէ բնութիւնը՝ նա բարբարոս է ու տմարդի: Իսկ ի՞նչ է անունը անոր որ ինքն իսկ իր ձեռքով իր ազա. տութիւնը կաշկանդող չըթաները

կը կռէ, կը կոփէ ու պինդ կը գալարէ իր վզին:

Երանի՜ անոնց որ կըմբռնեն վե. հուծիւնը ազատութեան աստուածային իմաստութեան. ու երանի՜ մանաւանդ անոնց որ ազատ մահը կը գերադասեն ստրկային կեանքէն:

Ու վարդանանք՝ պաշտելի լեռա. նեղիւններն են հայ ազգի եղբրական պատմութեան:

Թ. ԵՂԻՇԷ

ՀԱՅ ՈՐԲԵՐԸ ԳՈՐԾՈՒՄԻ ՄԷՋ

Ամերիկեան Ուելթի հոգածութեան տակ, Գործու կղզիին մէջ կը գտնուին մօտաւորապէս 2500 մանչ որբեր: Ասոնք պատասպարուած են երեք չէնքերու մէջ: 1200 հատը մօտաւորապէս 8 15 տրկն. նաւամա. տոյցին մօտ, նախկին ծխախոտի ար. հետանոցին մէջ: 1000 ը 14-19 տրկն. Աքիլիօնի պալատին մէջ: 300-400ը, զբաղուած ունեցող արհեստանոցները, միջնաբերդին մէջ: Այս թիւը երթա. լով նուազելու վրայ է, վասն զի ան գործներու, դժգոհներու խոշոր խումբ մը կայ որ միշտ որբանոցները լքե. լով քաղաքէն կը հեռանայ: Այս բա. լորին ամար մօտաւորապէս 35-40 ուսուցիչ կայ: Ընդհանուր տնօրէնը ամերիկացի է և կը կոչուի Mr. Knuland (Նիւլենտ):

Որբերը երկու խումբերու բաժ. նուած են՝ արհեստանոցներ և դպրա. ցականներ:

Դպրոցականները 3 դասերու բաժ. նուած են. նախապատրաստականներ, նախակրթարանականներ և գոյէժիէն. ներ. այս վերջիններուն դասախօսութիւնը դեռ սկսած չէ:

Դասախօսութիւնք տեղի կունենան նշխանականներու մէջ. աշակերտնե. ըր նոյնահասակական դրութեամբ զետիւնը ծալապատիկ կը նստին և զբաղախաղներու, թուղթի, մա. տիտի ենի. չգոյութեան պատճառաւ, կարելի չըլլար լուրջ արդիւնք մը ձեռք ձգել: Աւանդուած դասերը ընդհանրապէս հայերէն, թուրքա. նութեան 4 (չորս) գործողութեան մտային վարժութիւններ, Հայոց պատ.

մութիւն, քիչիկ մը աշխարհագրու. թիւն, երգ և մարզանք, դասախօ. սութիւնք օրը 4 պահ տեղի կունենան, երկուքը կէս օրէ առաջ և երկուքը վերջը:

Արհեստաւոր որբերուն համար առաջին հետեւեալ ճիւղերը բացուած են. կօշկակարատուն, դերձակատուն և ատաղձագործարան:

Արհեստաւորներն ալ, իրերու բնա. կան բերումով, երկու խումբերու բաժնուած են՝ զբաղուած ունեցողներ և անգործներ: Արհեստաւորներուն մօտաւոր թիւը 900 է, ասոնք ընդ. հանրապէս 15-19 տրկն. յառաջացած տարիք ունեցող որբերն են: Խոշոր չէնքերու և գործիքներու չգոյութեան պատճառաւ դժբախտաբար անոնցմէ հազիւ 250ին կարելի եղած է բացուած արհեստանոցներուն մէջ գործ հայթայթել: Քաղաքը խոշոր չուկաներ չունենալով, անգործ ար. հետաւորները իրենց համար նոյն իսկ առանց վճարումի զբաղուած մը չեն կրնար գտնել:

Անգործ արհեստաւորները, գոյէ. ժիէններուն նման, յուսահատ և սրտա. տրով ամէն օր ըլլալիք նպատաւոր կարգադրութեան կսպանեն, որ դժ. բախտաբար միշտ կուշանայ:

Որբերու տնօրէնը Թէկ բաղդատա. բարսկիզրի օրերուն բաւական բարե. լաւուած է, սակայն Պոլսոյ որբանոց. ներուն մէջ արուած տնօրէնին հետ կարելի չէ բախտաւորութեան եղբ մը գտնել:

Նշխանականները չափազանց խը. ճողուած են, այնպէս որ յաճախ մի. քանի որբեր ստիպուած կըլլան միե. նոյն անկողինին մէջ, միեւնոյն ծած. կոցին տակը քնանալ այս ակամայ խճողումը դժբախտաբար պատճա. կըլլայ որ փոքրիկ որբերուն մէջ ծը. նունք առած անասնական կիրքերն ու ստորին ախտերը աւելի տարածուին և արմատաւորուին:

Որբանոցներու ընդհանուր տնօրէն Պ. Նիւլենտ, երիտասարդ, կորովի, շատ բարի, հայասէր և լաւ տրամա. դրութիւններով տողորուած անձնա. տրութիւն մ'է, բոլոր յիշուած ան. պատեհութիւնները նշմարած ըլլալ կը թուի և կը ջանայ կարելի եղած

պայմաններու մէջ, մեր որբուկներուն տանելի կեանք մը ստեղծելու համար Դժբախտաբար տնօրէնութեան մօտ գտնուող հայ խորհրդականներ, զիպուածաւ դիմադրել տիրացած մարդուկներ, չգիտես ինչպիսի անհատական շահերէ առաջնորդուած, գործին կողմէն պատճառ կը դառնան: Յուսանք որ մօտեւոր աստիճան ալ իրենց վրայ ծանրացած պատասխանատուութեան բաժինը զգալով, այլեւ մէկդի թողուն յետին նկատուածները, Հայու պէս զգան և տեսնելով մեր վաղուան սերունդին վատթարացումը, ուսուցչական կազմին հետ ձեռք ձեռքի, համախորհուրդ, ջանան այս դժբաղդ և դառն օրերուն մեր որբերուն տանելի կեանք մը ապահովել:

Այս բանը կոպտանք իրենցմէ...
Գործու, 20 Յունի. 923

ՎՐԱՅՐ

ԽԱՐԻԿՆԵՐ ԱՏՐՊԱՏԱԿԱՆԷՆ

Ամերիկեան Հիւանդանոց

111

Ովքեր որ եղել են Պարսկաստան, նրանք չպտ լաւ գիտեն թէ Պարսիկները ինչ կերպ են վերաբերում գէպի հիւանդութիւնը: Ընթերցողին գաղափար մը տալու համար մի փոքր կանգ առնեմ: Ահա մի առաւօտ մի ոմն հիւանդ նեղուած է վիրաբուժական գործողութեան կարօտ մի ունէ հիւանդութենէ. ենթակային ծնողքը կամ իւրրայիններ նախ զայն համարում են սովորական մի ցաւ և դիմում են տնային միջոցների ու երբ որ չօգնի, այդ դէպքում կը դիմեն հարեան պառաւներին որոնք զանազան դեղեր են անում, օրինակ՝ երբ ոտը կամ թեւը կոտրի՝ իշու կամ ձիու աղբ կը գործածեն իբր դեղ. այսպէս մի քանի օր էլ հիւանդը պառաւներու ձեռքում կը չարչարէ ի դուր. այդ դէպքում կը դիմեն մահալի բժիշկին. ինչ բժիշկ... Աստուած հեռու պահէ. մի քանի ամիս մի ունէ բժիշկի քով պահապանութիւն է արել և կամ մի քանի ամիս մի ունէ դեղարանում սրականներ մաքրելու գործով է զբաղել, ահա մի օր էլ ինքզինքը բժիշկ կը յայտարարէ և թաղի մը մէջ կապինէդ կը բանայ. Պարսկաստանում վիտում են նման ներից, որոնց իսկական պաշտօնն է մարդ մեռցնել: Այսպէս խեղճ հիւանդը մի քանի օր էլ նրա ձեռքում կը չարչարէ. ապա հիւանդը բժիշկին կը տանին. սա էլ մի քանի օր քարշ կը տայ և իր բաժինը ստա. նալէ յետոյ կը յայտնէ թէ հիւանդը անդամահատութեան պէտք ունի. ատկէ յետոյ միայն հիւանդը կը տանին հիւանդանոց, երբ պէտք էր գերեզմանոց տանէին:

Եւ տասնեակ նման հիւանդներ

գալիս բժշկուում են այս հաստատութեան մէջ, Հիւանդանոցը, շնորհիւ Տօքթ. Լամի, կը ձգտի դէպի իր կատարելութիւն. բայց ի հարկէ բոլոր ջանքեր պարգիւն պիտի անցնեն եթէ արտաքին օժանդակութիւն չհասնի: Ուրախ ենք ասելու այս առթիւ որ ամերիկեան բարեսէր ժողովուրդը իր առատաձեռն օժանդակութիւնը հասցնում է վերջերս ամերիկ. կառավարութիւնն ալ օգնութեան փութաց հիւանդանոցին ուղարկելով մեծաքանակ պիտոյքներ:

Ինչպէս ըսի սա մի հաստատութիւն է որ գոյութիւնը պահպանում է նւերներով. և ամէն մի բարեսիրտ անձի նւեր ընդունում է հաճոյքով և շնորհակալութեամբ. իր հասցէն է. Dr. Charles W. Lamme. American Hospital. Tabris (Persia)

Հակառակ տեսալ պայմաններուն, ես համառօտակի թւեցի Հիւանդանոցի անսահման աշխատանքներ: Բայց մի փոքր ևս ու փակեմ:

Հիւանդանոցը ընդհանուր առմամբ գոհացուցիչ է. ի հարկէ ունի թերի կողմեր. մի բան որ պակաս է, գոնէ հայ հիւանդներու համար, դա մտաւոր անուշիւն է. իբրեւ ծառայող մը այդ հաստատութեան, ես չեմ կարող չնկատել այդ պարագան. գուցէ ապագայում հիւանդանոցը կունենայ իր գրադարան, բայց դա թէական է. Բայց հաւատացած եմ որ եթէ արտասահմանի հայ հրատարակիչներ, գրատուններ եայլն գոնէ չափով մը օգնեն, այն ատեն Հիւանդանոցի վարչութիւնը պիտի փութացնէ գրադարանի մը գոյութիւնը որ պահանջ մըն է դարձեր: Անժխտելի իրողութիւն է որ այս հաստատութիւնից ամենէն աւելի Հայեր օգտուում են և ձրի. Հետեւաբար արտասահմանի հայութիւնը թող պարտք համարի իրեն գոնէ իր հիւանդ աղակցին մտաւոր անուշիւն ուղարկելը:

Հանրային կեանքի մէջ կան հաստատութիւններ որ որքան էլ այս կամ այն նպատակով կառուցուած լինին, այնու ամենայնիւ կը վայելեն հանրութեան լայն խաւերու ուշադրութիւնն ու համակրանքը: Եւ այս հաստատութիւնը մարդկութեան համար մեծ բարիք մըն է. իսկ պարսկական անապատին համար՝ օվաւիս մը:

ԳԱՐՈՒՆԻ

Թարիզ

20 Յուլիս. 1922

Յ. Գ. — Տօքթ. Լամի օգնական Տօքթ. Գաբրիէլ Ուրմի մեկնեց. նրա յաջորդեց բժշկուհի Տիկ. Մուշէր, իսկ կառավարչուհի Օր. Ուօլս Ամերիկա մեկնեց. նրան պիտի յաջորդէ Օր. Պըրզա որ Բիրմանչա. հէն ճամբայ ելած է:

Նոյն

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ԲԵՐԼԻՆՈՒՄ

Դերասանապետ Աբէլեանը յունի. 26ին, 27ին և 28ին երեք օր մի մեանց վրայ ներկայացրեց Շէքսպիրի «Օթէլլօ»-ն «Սանտալ» թատրոնում: Ինքը հայերէն, իսկ միւս դերասանները գերմաներէն: Չնայած տեղերի գները $2\frac{1}{2}$ անգամ բարձրացրած լինելուն, այնու ամենայնիւ երեք անգամն էլ թատրոնում ասեղ գցելու տեղ չկար: Աւելացրած էին շատ աթոռներ: Առաջին անգամ ներկայ էր Բերլինի համարեա ամբողջ հայ գաղութը. Յուլիանի վերջ չկար: Աբէլեան անհամար անգամ բեմ հըրաւիրեց որոտընդոտ ծափերով:

Մարկերի անկումով, ապրուստը ստկալի թանգագաւ. Եպտ թանգագաւ ոչ միայն ուտեստ, բնակարան, հագուստ, այլև բաների աշխատավարձը, գաղ, էլէքտրիկ, պոստ, դրամայ. Ամառը մի գոյգ կոշիկը 500 մարկ, նոյնը այսօր 30.000 մ., 2 ֆունթանոց սև հացը ամառը 10 մ. այսօր 1000 մ., հաւկիթի հատը ամառը 4 մարկ այսօր 300 մ.ին:

Եղանակը բարեբարդաբար մեղմ, բոլորովին ցուրտ չէ. Մերթ ընդ մերթ գալիս է ձիւն և չի սառցում:

Տ.

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

«Grünes Thor»-ի փառայող սրահներուն մէջ, տեղի ունեցաւ երէկ Վիեննայի Հայոց Գաղութային Միութեան՝ ի նպատակ գաղութի կարօտեաններուն կազմակերպած «Հայկական երաժշտական երեկոյթ»:

Պարագաներու բերումով ներկայիս Վիեննա գտնուող մասնագէտ արուեստագէտներ փութացած էին իրենց մասնակցութիւնը տրամադրել հանդէսին՝ տալու համար անոր մասնաւոր փայլ ու յաջողութիւն: Յայտնի նկարիչ պ. Ս. Խաչատրեան ստանձնած էր սրահին ու բեմին գեղարուեստական յարդարումը ու ազնուօրէն մասնախումբին տրամադրած էր իր աշխատասիրութիւնը՝ «Հայ գաղութական կիթն» գործին անձամբ վիմատպած էր եւ որուն հասոյթը յատկացուցած էր յիշեալ բարեգործական նպատակին: Նոյնպէս Տիկ. Խաչատրեան ի սպաս դրած էր իր օժանդակութիւնը հայթայթելու համար հայկական պարերու ըզգեստները:

Պ. Երուանդ Սիւսան խիստ ճարտարօրէն դեկավարեց ուսանողներէ կազմուած երգչախումբը, որ երգեց կոմիտաս վրդ. ի երգերէն «Գուժաներգ», «Սօնա Եար», «Չինարի Եար, գնա գնա», եւն, որոնք ներկայ հայ եւ օտար հրաւիրելու ներուն կողմէ շերմապէս գնահատուեցան. օր. Մ. Աշուղեան շատ յաջող կերպով երգեց «Դժնեայ գիշեր», «Կաքաւիկ», «Հով արե՛ք» եւն, վայրկեան մը տանելով մեր միտքը դէպի մեր մայրենի երկիրը եւ յիշատակները: Մեծ հետաքրքրութիւն յարաւ բերին նաեւ հայկական պարերը, հայկական տարազով երգ մասնաւոր ընկերացած էր անոր գեղեկական սինգը, գոր կը նուագէր պ. Օ. Աւետիսեան: Տիկ. Խաչատրեան, օր.

Աւետիսեան եւ պ. Ն. Յակոբեան մասնաւորապէս շնորհաւորելի են այս պարերուն մէջ ցոյց տուած իրենց յաջողութեան համար: Խիստ խոստմնայից երկտասարդ պ. Ռ. Ռաֆայելեան մօտ կէս ժամ հմայեց ներկաները ջութակի վրայ ասեղով ընտիր կտորներ, ինչպէս Mendelssohn, Konzert (Erster Satz եւ Լինստ, «Ungarische Melodien»: Երեկոյթի հայկական մասը լրանալէն յետոյ որ տեւեց մինչեւ կէս գիշեր՝ սկսան պարերը, այսպէս առիթ տալով օտար ներկաներուն ալ մասնակցելու հանդէսին: Ընդհանուր առմամբ հանդէսը անցաւ շատ յաջող եւ հաճոյալի եւ համոզեալ կանները խիստ գոհ տպաւորութեան տակ մեկնեցան երեկոյթէն:

Հանդէսին արդիւնքը գոհացուցիչ է: Վիեննայի Հայ Գաղութային Միութեան եւ ՏԵԹ. Այ. Զուրաբեանի ջանքերը մասնաւորապէս շնորհաւորելի են: Վիեննա 25 յունիս 1923

Ա. ՍԱՐԳՍԻԱՆ

ՀԱՅԵՐԸ ԵԹՈՎՊԻԱԻ ՄԷՋ

Մեզ կը գրեն Ատիս Ապպալէն.

Այժմ սկսած է Հայերու գաղթ մը դէպի Եթովպիա. ամէն շաբաթ կը հասնին մէկ քանի հոգի եւ կը լսենք որ շատեր այ մտադրել են գալու: Աւ այս մէկ քանի տեղեկութիւններ տամ:

Գործը ըսուած բանը «բացարձակապէս» չկայ հոս: Մատի վրայ համրուող մէկ քանի հայ եւ եւրոպացի տուներ արդէն ահագին վնասներու ենթարկուեցան եւ իրենց գործերը սահմանափակեցին: Խանութեաններ օրեր առանց առեւտուր ընելու կանցնեն. արդէն այս տեղի գործեր միշտ ալ խիստ սահմանափակ են: Հոսկէ կարուածութիւն կաշի եւ մեղրամամ. առաջինն գրեթէ իսկ երկրորդին բացարձակապէս խնդրանք չկայ. որով երբ մէկը իր ունեցածը չկրնայ ծախել, իր պէտքերը չկրնայ հոգալ:

Մէկ խօսքով հոս գալ մտադրողը, դժբախտ կամ առանց դրամի, պէտք է լաւ համոզուած ըլլայ որ ոչ մէկ գործ պիտի կարենայ ընել. իսկ անոնք որ բաղդ որոնելու կուգան հոս, պէտք է կորսուած նկատուին:

Հոս անանկ տեղ մըն է որ եկողը կը փութանայ: Հին նահապետական երկիր է իրաւ, ապրուստը աժան է, երկրին օդը, ջուրը լաւ, կառավարութեան հպկողութիւնը խիստ աշխուրջ է մասնաւոր. եւրոպացիներու եւ ի մասնաւորի Հայերու համար. սակայն ոչ մտաւորականութիւն կայ, ոչ գեղարուեստ, ոչ մէկ բան վերջապէս: Քանի մը տարիէն մարդ կը տեսնէ որ գիտցածն ալ մոռցած է եւ դարձած է կատարեալ տգէտ մը:

ՀԱՅԵՐԸ ԶՄԱՐ

Ազգերու Լիկի փետրվար 2ին խիստին մէջ Պէթիքի ներկայացուցիչ Տ. Լիմանս յայտարարեց որ այս միջոցիս միջազգային յանձնախումբ մը կազմուելու վրայ է, մասնակցութեամբ Ամերիկացիներու եւս, որու նպատակն է տեսակ մը պատասխան հայթայթել մէկ քանի հարիւր հազար Հայերուն որոնք ցրուած են Սիրիայի եւ Յուստանի մէջ: Ազգերու Լիկը վերստին իր համակրութիւնը ցոյց տալու համար Հայերուն, որոնց որ Լիկի քարտուղարութիւնը բարեհաճ ուշադրութեան առնէ այն ծրագիրները որ հաւանաբար պիտի ներկայացնէ վերջիշտ Բանձնախումբը:

Վերջերս ամեն կողմէ կատանաք զանազան գրութիւններ որոնք կը ժառանգեն Նոր Զուգայի Հայոց մի- լի տիրող խռովարար ու եղբայրաշահ հակամարտութիւնը։ Չուզելով այդ մասին թեր ու գէտ և ի վերջոյ ան- հասկացողութեանց և անցանկալի թիւրամացութեանց առաջնորդող բանավէճ մը բանալ արտասահմանի Հայոց մէջ, մենք առ այժմ զանց կառնենք հրատարակել մեր ոտացած յօդուածները որոնց հրապարակումը ոչ մէկ կերպով պատուաբեր կը նկա- տենք Նոր Զուգայի Հայոց համար։

Ինչպէս կերելի, վէճը ծագում ա- ճած պէտք է ըլլայ կուսակցական հակամարտութիւններէ և սաստկա- ցած՝ Համատանի մէջ անցեալ տարի սպանուող Եզնիկ վրդ. Երկարակե- ցեանի մահով։

Նոր Զուգայի հայութիւնը միշտ խաղաղասէր և շինարար ժողովուրդ մըն է եղած և ցանկալի չէ որ այժմ կղերական ու վարժապետական կը- ռիւններով փոթորիկի ան և գուռ բա- նայ անպատուաբեր, մինչև իսկ եղ- բայրասպանութեան առաջնորդող անհասկացողութեանց։

Բաւ է իշխել որ այդ ժողովուրդը ասկէ առաջ ծնունդ տուած է Հնդկաս- տանի պատուական հայ գաղութը կազմող ազնուական զաւակներու ո- ղոնց նմոյշները մինչև այսօր կը փայ- լին Գանգէսի ափերուն վրայ և Ճա- վաի մէջ, և պատիւ կը բերեն ամ- բողջ ազգին։

Մենք կը մաղթենք որ հին տա- րիին հետ բոլորովին վերջ գտնեն Նոր Զուգայի Հայոց կեանքը խռովող պատճառները և իրենց զեկավարները, ըլլան անոնք կղերական կամ վարժա- պետ, քիչ մ'աւելի լայնամտութեամբ ու իրենց պաշտօնի պարտադրած խո- հունութեամբ ու յարգանքով շարժին ի շահ ընդհանրութեան և ի պատիւ ազգին։

Կուսակցական ու կողմնապահ- կան միտումներն ու եսերը ոչ մէկ ատեն օգտակար չեն եղած և չեն կրնար ըլլալ ամեն տեսակ ժողովուրդ- ներուն։ Իսկ մեզ համար վիշտակա- րէն ալ աւելին եղած են։

Պէտք է արմատախիլ ընել գժտու- թեան որոմները։

ՄԱՀՈՒԱՆ ԾՈՌԵՆԱԿԸ

Թունական «Սոնիա» նաւը Տրա- պիզոնէն 5.000 փախստական առնե- լով հասեր է Թունաստան փետր. 3ին։ Ճամբու ընթացքին 22 հոգի մեռե- ր են թիֆօէ կամ ծաղիկէ, 200 հի- վանդներ նաւէն հանուելով հիւան դանոցները զրկուել են իսկ միա- ցեալներն ալ «քարանթինա»ի ներ- քէ առնուած են պա. այժմ։

Անցեալ շաբթու ընթացքին ԼՕ- զանի խորհրդաժողովը տազնապալի չըլլան մը անցուց, Թիւրքեր կը մերժէին ստորագրել իրենց ներկա- յացուած դաշնագիրը ըսելով որ ան գոհացուցիչ չէր որովհետեւ Մուսուլի, քարիզիւստիոններու, հանրային պարտուց և այլ կարգ մը խնդիրներ վերջնականապէս ի նպաստ իրենց լուծուած չէին. իսկ միւս կողմէ ալ դաշնակիցներ, մանաւանդ Անգլիա- ցիներ, անդրդուելի կը մնային իրենց տեսակետի վրայ։ Ուստի Թիւրքեր- ըն պահանջեցին որոշ պատասխան մը տալ այդ, կամ ոչ։ «Ոչ»ը ի հարկէ նշան մը կը համարուէր խը զուժի։ Ըսմէ՞ք փաշա 8 օրուայ ժա- մանկամիտոց մը խնդրեց պատաս- խանելու, իսկ լորա Գըրզըն ըսաւ որ Թիւրքեր մինչև անցեալ շաբաթ կամ կերակի օր կրնային իրենց պատառ- խանը տալ։

Ուստի Ըսմէ՞ք փաշա կիրակի ա- ռուօտ տուաւ իր պատասխանը որ չէր ընդունէր դաշնագիրը ստորա- գրելու Թէև դաշնակիցներ ամէն կար- գի զինուորութիւններ ըրած էին, սա- կայն Թիւրքեր պահանջեցին որ օտարահպատակներու վերաբերող դատական խնդիրներու մէջ ալ պէտք է բոլորովին անկախ ըլլան իրենց ուզածին պէս տնօրինելու, մինչ դաշ- նակիցներ կըսէին թէ օտարահպա- տակներու ձերբակալման կամ դա- տական գործերը պէտք է օտար հիւ պատուական խորհրդականներու և մասնագէտներու հաւանութեամբ ու գիտակցութեամբ կատարուին։

Որով 2½ ամիսէ ի վեր գումար- ւող խորհրդաժողովը առայժմ խզում մը երկնեց, Խզումէն վերջ լորտ Գըր- ղըն անմիջապէս մեկնեցաւ Լոնտոն։

Յրանսական կառավարութիւնը ասկէ առաջ յայտարարեց թիւրք և անգլիական կառավարութեանց որ հաւանական խզումի մը պարագային Յրանսա իրեն կը վերապահէ Թիւր- քիաի հետ առանձին դաշինք կնքե- լու իրաւունքը, ինչ որ գէշ ազդե- ցութիւն գործած է Անգլիաի մէջ որովհետեւ 1914ին դաշնակիցներ համաձայնած էին որ առանձին հաշ- տութիւն չպիտի կնքէին թշնամի պե- տութեանց մէկուն հետ։

Վերջին լուրերու համաձայն, կե- րելի թէ Թիւրքեր ի վերջոյ պիտի ընդունին ստորագրել դաշնագիրը։ ամերիկեան դիտողն ալ այդ խոր հուրդը տուած է։ Մերժումի և ապա խզումի պատճառ եղող քարիզիւստ սիոններու վերաբերող Դաշնակից- ներու տեսակետը այժմ կընդունին Թիւրքեր։ Որով կենթադրուի թէ մէկ քանի օրէն կարելի պիտի ըլլայ ստորագրել դաշնագիրը։ Ըսմէ՞ք փաշա կը մնայ Լոզան։

Վերջերս բաւական թուով հայ լէգէո- նականներ խմբուելով Մարսէյի մէջ, յար- մար նկատուեցաւ ուրիշ տեղերու նման «Լէգէոնական Միութիւն» մը կազմել այս տեղ ալ։ Այդ Միութեան նորընտիր վար- չութիւնը Ռետեւեայ ազգը զրկած է մեզ ի հրատարակութիւն

ԱՂԳ

Հայ Լէգէոնականներուն Վերջերս Յրանսա հասնող նախկին լե- գէոնականներու նախաձեռնութեամբ ան- ցեալ յունվար ամսու 11 ի գիշերը ժողով մը քեզի ունենալով, ընտրուեցաւ վարչութիւն մը, որու նպատակն է հետապնդել կամա- ւորական իրաւունքները պատկանեալ իշ- խանութիւններու մօտ և ի հարկին բարո- յական աշակցութիւն խնդրել։

Ուստի նորընտիր վարչութիւնս կողալ ներկայիւ կոչ ընել Յրանսաի այլ և այլ քաղաքներուն և գիւղերուն մէջ ապաստա- նած հայ լէգէոնական ընկերներուն արձա- նագրուելու տեղիս մասնաճիւղին մօտ որ միանգամայն մաս կը կազմէ «Պատերազ- մի Յրանսացի և Դաշնակից կամաւորնե- րու Միութիւն» անուն Յրանսական կազ- մակերպութեան։

Հետեաբար ամէն անոնք որ նոր կը հաս- նին Մարսէյ և ունենան խնդրի մը համար կողմէն դիմել վերոյիշեալ քաղաքական Միու- թեան, թող բարի ըլլան նախապէս դիմելու վարչութեանս պէտք եղած ծանօթութիւն- ները ստանալու համար և ըստ այնմ գի- մեն այլ ուր, քանի որ Լէգէոնական Միու- թեան վարչութիւնս միայն իրաւունք ունի յարաբերուելու վերոյիշեալ քաղաքական կազմակերպութեան հետ և ներկայացնելու ընկերներու փափաքները։

Ի դիմաց Հայ Լէգ. Մասնաճիւղի վարչութեան

Ատենադպիր Դ. Թորոսեան Ատենապետ Թ. Խաչիկեան

Վարչութեանս դիմումները պէտք է կատարուին Տ. Դ. Թորոսեանի մօտ, Պուրսին տուել, 6, rue Requis-Novis։

Պօլսոյ Թանօթ բժիշկներէն Տք. Ա. Սէմէրման, որ առժամաբար Մարսէյի հաստատուած է, կիմացնէ իր բոլոր բա- րեկամներուն եւ Թանօթներուն Թէ զին- քը կրնան տեսնել ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 3էն 4, 15 cours Belsunce, Hotel Richelieu, Գ. Գարակեօգրանի Թիւ 23 սենեակը։

ՆՈՐԻԱՂԹԸ ԴԵՊԻ ԱՄԵՐԻԿԱ

Ուաշինկընէն կը հեռագրեն փետր. 5ին թէ խորհրդարանի ներ- գաղթի Թանձնախումբը իր հաւա- նութիւն տուած է ներգաղթի վե- րաբերեալ այն նոր օրինագծին որ աւելի խիստ կերպով կը զեղչէ ըն- գունուելիք գաղթականներու թիւը, Ըստ օրինագծին, արդէն Ամերիկա գտնուող օտարականներու թուին համեմատութեամբ այսուհետեւ հա- րիւրին 2 պիտի ընդունուին տարե- կան, փոխանակ 3ի. իսկ ասոր իբր հիմ պիտի ծառայէ 1890ի մարդա- համարը, փոխան 1910ի կենթա- զրուի որ այս նոր օրինագծի գոր- ծադրութեամբ, ներս ընդդռնուող

օտարականներու տարեկան թիւը պիտի ըլլայ 170.000, փոխանակ 350.000ի։

ՄԱՀՈՒՆՈՅԺ

Վերջին դէպքերու հետեաբով Կ.պօլսէն Մարսէյի հասնող Տ. Վ. զարչակ Գալաքեան կարճատե- հիւանդութենէ մը վերջ, չկարողա- նալով դիմանալ ստամոքսի վրայ կատարուած գործողութեան մը, մեռաւ փետր. 2ին «Գոնսէփսին» հիւանդանոցին մէջ, և թաղումը կատարուեցաւ շաբաթ օր։

Տ. Վ. Գալաքեան 47 տարեկան էր և ծնած Կ.պօլսի ուր ծախօթ դէմք մըն էր իբր հայրենասէր մը- ւորական մը, Համիտի օրով աքսոր- ւած էր Տիգրանակերտի կողմեր։ Իսկ զինադադարէն վերջ Կ.պօլսի մէջ կը հրատարակէր «Նոր Այդ» շաբաթերթը, ինչպէս և նոյն անու- նով «Լա Նուվել Օռոն» պարբերա- թերթը, իր ետին կը թողու սգակիր այրի մը ու 10 տարեան մանչ զաւակ մը։

Մեր խորին վշտակցութիւններ կը յայտնենք այս տխուր առթով։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ.պօլսի Քրանսական բարձր յանձ- նակատար զօր. Բէլլէ այցելութիւն մը տալով Էնկիւրիի ներկայացուցիչ Ատնան պէյին, հաւաստած է թէ Լոզանի խորհրդաժողովին յետաձը- գումը բանակցութեանց խզում մը չնշանակէր բնաւ։

— Կ.պօլսի անգլիական հրամա- նատար զօր. Հարինկըն նամակ մը գրելով Սայոնիկի հելլենական սպա- յակոյտին, խորհուրդ կուտայ չափա- ւորութեան որպէսզի միջադէպեր չպատահին յոյն և թիւրք զօրքերու միջև։ Նամակը սա հաւանականու- թիւնը կը յայտնէ նաև որ թերեւ անգլիական զօրքերու կայաններ հաստատուին Մարիցա գետի ձախ ափին վրայ։

— Մուսթաֆա Գէմալ փաշա ա- մուսնացեր է Զմիռնի նախկին քա- ղաքապետ Ուշաքի պէյի աղջկան Լաթիֆէ հանումի հետ, յունվար 31ի չորեքշաբթի օր։

— Լոզան գտնուող եգիպտական պատուիրակութիւնը միշտ բողոքներ կընէ ընդդէմ Անգլիաի որ դեռ զօր- քեր կը պահէ Նեղոսի հովտին մէջ ինչ որ կը նշանակէ Եգիպտոսի ան- կախութեան բռնաբարում և թէ դաշնագրին մէջ որոշ կարգադրու- թիւն մը չէ եղած Եգիպտոսի մասին։

— Անգլիացիները յանկարծակի չգալու համար զօրքեր կը զրկեն Մալդա և անկէ Զանազի շրջանը ամրացնելու կաշխատին։ Իրենց նաւատուրը կը կեդրոնանայ Մի- ջերկրականի մէջ, ի պահանջի հար- կին Կ.պօլսի ջուրերը փութալու։

— Զբոսը կը շրջի թէ Կալիֆոռնիայի
ներք մասերը են պարզել Միլա-
դիտքը մասամբ կամ նոյնիկ ամ.
բողջապէս:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԲԱՐՔԵՐԻԾ (Գրեւծ Նոր Տարւոյ առթիւ)

(Շար. 27րդ Թիւէն)

Նոր տարւոյ նախընթաց իրիկունը, կար-
ծես ապաշխարութեան ժամ լինի գիւղա-
ֆան ժողովրդեան, որ մաքուր սրտով և
տաւր կաւառաքով դիմաւորեն Նոր Տար-
ւան: Նրանց համար այդ օրուն տուն մեծ
է, սուրբ է, և ամէն նեղութիւններէն ու
«չար խառնանքից» փրկող և ազատող է:
Այդ իրիկուն՝ քէն ու ուր, խառնութիւն ու
առեւտրութիւն չընտան են՝ տեղի տալով
«իւրոյ և խնայակցութեան» Յանգանք է նոր
տարւան օրը քէն ու ուր սրտով պահելը,
այնպիսուն պարտաւորացում են որ ան-
պատճառ հաշտուի և սիրտը «թեմիզ»
պահէ: «Որովհետեւ, ասում են, հին առ-
բին հեռանալով իր օխերն ու շատն ալ
հետը կը տանէ. իսկ նոր տարին՝ նոր օր
ու նոր կենք կը բերէ:

Կաղանդի կոնգրէս կրակի վրայ դրելով՝
Յշուն է, որ հին տարին փախելով նոր
տարւան է տեղը տալիս. ուստի պէտք է
մարդու սիրուն էլ մաքուր լինի, որպէս և
տունը դուն ու գործը:

Տառիկ երբ հարց էինք տալիս թէ ին-
չու ամէն տարի էս օրը մի մեծ կոնգ-
րէն դնում ենք, նա իրեն հասկացա-
ծով, հեռանալով էր ասում համոզւած մի
չեղանով որպէս թէ մի սրբութեան մասին
խօսելիս կամ թէ հոգեբանական մի թեո-
րիա բացատրելիս լինի. «Օղորդ, ըմբռն
տարի ըս օրն կաղանդի կոնգրէսը հրմար
կը վառենք, որ Յիսուս Քրիստոսի սուրբ
լուսն ու հաւատքն անպակաս ըլլի մեր
տէն և աշխարհիս ըմբռն ըմբռն պահպան:
Կաղանդի կոնգրէս կրակի վրայ դրելով շար
ու շար կամ: Լուր շատանալով մութն ու
չարը կը չընտան և աստանանքն ու քա-
ղանքը կը հաւածին: Ընտանք մութ տեղեր
կը սիրեն և արժանի չեն Քրիստոսի լուս-
նիւն տեսնելու, հերթ տեսնան, կը մեռ-
նան»:

Այդ իրիկուն յարմար խօսակցութեան
նիւթեր են, չարն ու բարին լոյսն ու խա-
ւարը, աստաններն ու հրեշտակները, մէկ
խօսքով գոյութիւնների դրական ու բա-
ցասական կողմերը, որոնց մասին խօսելով
խրատում և դաստիարակում են փոքրերին
լուսն ու բարին շատագոյնով, չարն ու
վատը վար գործնելով:

— Մամա՛ հիմա ըլլաքուս կայ, հար-
ցնում էինք հետաքրքրութեամբ, որովհե-
տեւ ամբողջ երկար գիշերները շատ է խօս-
ւում զբանջ մասին և երկար առասպելներ
յօրինւած կայ:

— Հըպը, Օղորդ, հիմա ըլլաքուս, բայց
էնչի պէս շատ չէ: Աստուծո ընտան օղիւ
թիւր ինչու օղիւն փորձելու համար, օր
ըն ըլ իրան հաւատքը խայիմ պէհէ:

— Մամա՛ դու ըլլաքուս տեսնիս:

— Հըպը, ինտո՛ր չեմ տեսնի: Ըդ քա-
ղանքը մարդու պէս են, բայց ծուռ ոտք,
հակառակ կողմը, պոչ ու ծուռ բերան
ունին, անկէին ըլլաքուս անկաջ ա: Օր մը
զքի սիրտը կողմուն ալաք ի տալու: մութ
էր, ֆայիմ չըրի օր հրազը հետ տանիմ.
տեսնի օր չորս քաղաք կողմը վրայ նստի
են. կըսես զար օր թուրքի կնիկ ըլլին,
ու չարաշուք քնիք ու բերան ծածկար
էին: Օր ինչն ու իմ դէմս կեցան չար-
չափին վար առած, վախէն թուրք բերան
ցաւաւ ու լեզուս կայ ընկաւ. գորովէն

կըցայ օյանուն հորս ըսել և էրեսիս խաշ
քաշել: Մէկ ըլ տեսայ օր ես մինակ իմ:
Օղորդ, հերթ մութ տեղերէ կանցնէք,
էնչի Աստու անունը տէք, էրեսնուր խաշ
քաշեցէք օր քաղաքի և աստանի չքեցէք
(հանդիպել):

— Մամա՛, մարդ հէջ քաղաք բռնեմ:
— Հա՛, օղորդ, ինտո՛ր չէ, շատ: Մէկ
տարին թոյնոյց տէն մէկը իրիկունը օշ-
խարը գումը կը քոջայ, ինք ըլ գումը կը
դոցա և օշխարի մէջ կը պառկի: Կէս դի-
շերին մէկ ըլ կախել (կը դարձի) կը
տեսնա օր քաղաքները գումի էթմուէն ու
փանջիւրայէն ներս կը լեցին. մարդու թե-
ւէն կը քաշին օր իրենց հետ պար պարա:
Մարդը, հերթ օր չընի, էրիկ մարդ ա,
չի վախնա, մութ մէջ քաղաքներն ու
ու ձեռքը կը քաշին. կուգա օր կրակը
վառա, քաղաքները կրակը մարեցուցնի:
Կը պոռայ, կը կանչայ, ետքում հասնող
մարդ չկայ, լեռան գլուխը վեկ պիտի ըլ-
լի գիշերայ կիսուն, քաղաքներն ըլ պոռոզին
չոքած, ընա պիտի խեղդեն, մարդը ա-
պայէն մախար կը քաշա, կը շուլայ (կը
խրի) քաղաքի մը թեւ, «Անուն հոր» կըսա,
կը տեսնայ օր մարդ չկայ մօտը, մինակ
մախար թեւ շուլած քաղաքն ա շուլէ:
Լաւ մը ըստի կը ձեռնա: Ըս քաղաք կի-
ւա, կը պաղտի օր մախար թեւ հանա,
քեզի տարակ մը օսիկ ու մախար կիտաւ.
մարդն ըլ լեցուն տարակը կառնայ և մա-
խար կը հանա, քաղաքն ըլ կը չընտան:
Աստուանց տարակը կը բանայ: Ինչ
տեսնա օր լաւ ըլլի, տիկն ու սխտորի կնիկ:
Քաղաքն իրան խաբիւր էր: Հըպը օղորդ,
ի իրենց երգիքներ շատ մի խաղաք ու մը-
թան մի ձաք, վախիթն տուն էկէք: Քա-
ղաքներն օր մթան մէջ քեզա պուշաւ կը
խելլուն, ձեզի պէս պոռկիներն կը խա-
րեն. «Էլ օ՛ր էրթաք ձեզա ճախիւր, կըսին,
պապը ու մարդ հոն չամի կը մարդն, քեզի
կը կանչին»:

Յետոյ խաղաքները կը տանին
ձիւրայ ճախիւր պաղըրի (պաղառ) գլխէն
վար կը գլուրեն:

Ըստի համար իրիկունը թէ գումն է
կէք. խաղը փոր չիլտացնայ: Հաց օր կու-
տէք, երեսնուր խաշ քաշեցէք, պառկելու
վախը մէկ մի օր երեսնուր խաշ չքաշէք և
«անուն հոր» չընէք, մի քանաք. ըստի
զատ իրիկունը տիկն ու մութ, տիկն ու
ներքն հրեշտակները հեռու կը ման և գի-
շերն չեն պահպաներ:

ՀՐԱՏ

(Շարունակելի)

ՆՈՐ ՍՏԱՑՈՒՄԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՍՈՒՐԲ ՍՈՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑԻ ՀԱ-
ՅՈՑ ԼՈՆԴՈՆԻ գրեց Աբել Ե. վարդա-
պետ Նազարեան՝ դուկտոր իրաւագիտու-
թեան: Տպագր. Կ. Յ. Ներսէս, 1922
Փարիզ: Գին 10 ֆր.:

(Լոնտոնի Նորակառուց եկեղեցիի շի-
նու թան և օժման առթով Գեր. Աբել
Ե. վրդ. հրատարակած է այս գեղը իմի
ամփոփելով խիստ շահեկան փաստա-
թուղթեր և խորհրդածուծիւններ որոնք
պատմական արժէք մը կը ներկայացնեն
եւ պատիւ կը բերեն թէ՛ մեծ քաղաք-
ըն՝ Տ. Գ. Կիլիկիականի եւ թէ եկեղե-
ցիի շինութեան առաջին սատարին՝ Լոն-
տոնի Գեր. հովիւ Աբել Ե. վրդ.ին):

Ուղղութիւն կրնան դիմել եւ խմբագ-
րութեանս. 10 ֆր. (11):

ՊԱՐՈՅԿ ԵՒ ՇԵՇՏ. գրեց Ա. Ե. Ա.
հասոյ թը Ուսանողական ֆոնտիս յատկա-
ւած է. Կ. պոլս. տպագրութիւն Օ. Ա. ր-
գուման. գին 7 1/2 դրամեկան:

(Ազգային ներքին խնդիրներու մասին
ու շարունակ խորհրդածուծիւններ ամփոփ

ւած են այս տետրի մէջ որ կառաջադրե-
ն Ուսանողական Օրկանի մը հիմնարկումը
Սիւսի մէջ եւ այդ առթով Թելադրու-
թիւններ կընէ):

ԿԸ ՓՆՏՈՒՈՒՆ

Կը փնտռեմ Քոյի Չանազնի գիւղացի
հօրեղորս ֆիլիպպոս Աստուրեան որու
Պուկարիա ըլլաւ կը կարծուի:

Տեղը գիտցողներէն կը խնդրուի իմա-
ցընել Հմայեակ Աստուրեանին այս հաս-
ցեով:

Grand Hotel de Damas
Marseille

* *

Տեղին Նուէր Մարկոսեան կեսարացի,
կը փնտռէ իր ամուսինը Գրիգոր Մարկո-
սեան որ իզմիրի ֆէմէր ճատտէսի վրայ
սրճավանդի խանութ ունէր:

Տեղին Սերանուշ Սեւաքոյեան՝ կեսա-
րացի կը փնտռէ իր ամուսինը Աբրահամ
Սեւաքոյեան, ինչի Մանիսացի սինեմաի
մեքենավար:

Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացը-
նել Camp Oddo, Marseille.

*

Բնիկ Աստուրեան Կիրակոս Տիրացուան,
Տեղի Եօրի ֆէմէկեան որբանցի նախկին
աներէն. մէկ տարի առաջ Ֆրանսայի
Ամիէն քաղաքէն լուր առնուած է իրմէ,
հազիւ 22 տարեկան է, մօրը անունը Մա-
րի: Կը խնդրուի իմացնել:

Mihran S. Nadjarian (pharmacien)
Rue Bab Idriess. Beyrouth (Syrie)

*

Մարտիկ Մեղիք Գրիգորեան կը փնտռէ
Մարգարէնցի Միհրան Միտակեանը: Իր
հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել
խմբագրութեանս միջոցով:

*

Տեղին Անիկ Ինճեան 22 տարեկան և
դաւակը 9 տարեկան, որոնք կը բնակէին
Իզմիր Չայ մահալէ վէմեան փողոց, նաեւ
իշխաւ կնոյ հայրը Արաքիւրցի Պօղոս Ման-
կիկեան իզմիրաբնակ. ասոնց ինչ ըլլանին
գիտցողներ թող հազին իմացնել Գարեգին
Ինճեանին, Պէյրուշ Չայրց եկեղեցիի հաս-
ցեով:

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻՆ ՄԵՉ ՄՕՏ

Տէր Մկրտիչ Բահանայ
Ազամ Պէրպէրեան
Թուրքում Չագըրեան

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ

Ամեն անոնք որ կը փափաքին այս օտա-
ւութեան մէջ իրենց մայրենի ազգային
լեզուն կենդանի պահել և զարգացնել մաս-
նաւոր դասեր առնելով, պէտք է դիմեն
խմբագրութեանս գրասենեակը, բացի կի-
րակիէ ամէն օր կէսօրներէ վերջ, և ծանո-
թանան պայմաններուն: Նաեւ կը տրուին
Ֆրանսերէնի մասնաւոր դասեր:

ՀԱՅ ՄԵՇ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌ ԻԼՊԻՉԵԱՆ ԵՂԲ.

72, Grand' Rue. Marseille

Ունի ամէն կարգի ընտիր ու ճոխ նը-
պարդէններ, թարմ ու աժանագին: Լեզու
չգիտցողներու համար մասնաւոր դիւրու-
թիւն կընծայուի: Ամէն հայ ուրիշին դի-
մելէ առաջ կրնայ անգամ մը փորձել և
համոզուի: Վերջին դին, ասոնց սակար-
կութեան:

ԿԱՌԱՆԹԻ

Ճամայոցի նորոգութիւն եւ առուծախ
Խաչեան և Սաթմեան
48, rue de la République. Marseille

ՀԱՍՏԵՒ ՓՈՓՈԽՈՒՄ

Տօմիկեան փողոց թիւ 26 գտնուող կար-
պիսալքեանի ՀԱՅԿԱՍՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
փոխադրուած է նոյն փողոց թիւ 21:
Ճաշարանը ունի և Սրճարանական բաժին:

ԿԵՆԴԱՆԻ ԼԵՁՈՒՆԵՐ ՊԵՐԻՍ ՍԵՐԱԿ

Berlitz School — Marseille
76, Rue St. Ferréol. — Tel. 24-26
Մասնաւոր եւ ընդհանուր դասեր:
Դասաւանդութիւն դպրոցի մէջ եւ Թէ-
քնակարանը:

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Մօրիս Մէթերլինկ. — Իշխանութի
Մալէն (Թատերգութիւն հինգ արար).
Թարգմ. Վ. Գէորգեան. (Աշխարհահե-
շակ Պէրլէպիցի դատերգական գրագէտի
փնտռած գործերէն է այն հատորը որ
օժտուած է յաջող թարգմանութեամբ մը
և շատ աժանագին է. 3 1/2 ֆր. (4 ֆր.):

Մօրիս Մէթերլինկ. Սթիվոստի քաղա-
քապետը. Թատերգութիւն երեք արար).
Թ. Վ. Գէորգեան: (Պատերգական շրջանէ
յուզին գրուած մը Պէրլէպիցի մէջ տեղի
ունեցած): Գին 3 ֆր. 50 (4):

— Կամաւոր Յիսապիկարան Նիկոլ
Օհանի. իշխողութիւններ կամաւորական
կեանքէն Հայաստանի մէջ. 5 (5,50):

— Հայրենի աղբիւր. անուանի քա-
նաստեղծ Ա. Իսահակեանի ոտանաւորները
շքեղ տպագրութեամբ. 10 (11):

— Քեզի, Շահան Նաթայի. Ամեիկա-
նայ ծանօթ քանաստեղծի գրած ոտանա-
ւորներու հատոր մը շքեղ տպագրու-
թեամբ. 10 (11):

— Մեր Խաչը, Տրմ. Մ. Սալբիի. շքեղ
տպագրութեամբ եւ խորհրդանշական
գեղեցիկ պատկերներով հատոր մը որ կը
պարունակէ նորակէպեր հայ տարագրու-
թեան յիշատակներէն. 10 ֆր. (11):

— Վերածնունդի Տարեցոյց 1920թ.
սիրուն գրութիւններով եւ պատկերներով
զարդարուած. 5 (6):

Բաքինդրամա Տագօր. ՊԱՐՏԻՉ-
ՊԱՆԸ Սիրոյ եւ կեանքի Պօէմներ.
Թարգմանութիւն Համիկ Թումանեանի.
Վիննա, Միլիթարեան տպարան 1322:

Համաշխարհային համբաւ վայելող Հըն-
դիկ քանաստեղծի այս հատորը շատ յաջող
կերպով թարգմանել է Տ. Համիկ Թու-
մանեան որպէսզի Հայերն ալ իրենց լեզ-
ւով կարնան վայելել մեծ քանաստեղծի
փիլիսոփայական ներշնչումները: Գին 10
ֆր. Մարտի 11 դուրս 11 ֆր.:

— K. J. Basmadjian. — Histoire
Moderne des Arméniens. Ծանօթ պատ-
մաբանի այս շահեկան գործը, Տ. Ժափ-
տը Մորկանի մէկ հոյակապ նախաբանով,
խիստ այժմեական է եւ կարծէ որ ամէն
Հայ կարդայ չայն եւ կարդացնել տայ
նաեւ օտարներուն որ մեզ չեն ճանչնալ
մեր իսկական պատմութեամբ, այլ առաս-
պելներով խառն յաճ են հայ անունը:
Գին 10 ֆ. (11 ֆր.):

Նամակ, դրամ եւ այլն ուղղել
խմբագրին անունով
Rédacteur: EGHICHÉ TOROSSIAN
Abonné Colbert 303, Marseille

Le Gérant: FRANÇOIS CARRIÈRE.

Հայերէն Տպարան Մ. Փորթուգալեան
MARSEILLE. — IMPRIMERIE DU MIDI
19, rue de la Grande-Armée, 19: